

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PRIORYTETY WYZNACZONE PRZEZ LXVII KAPITUŁĘ GENERALNĄ

I. WPROWADZENIE

LXVIII Kapituła Generalna Zakonu, która odbyła się w Fatimie (Portugalia) pod hasłem *“Rodzina św. Jana Bożego w służbie szpitalnictwu”*, przeanalizowała i rozważyła teraźniejszość oraz przyszłość Zakonu. Zarząd Generalny, zgodnie z mandatem udzielonym przez Kapitułę i dzięki pomocy utworzonej *ad hoc* Komisji, opracował i zatwierdził niniejszy dokument zawierający *kierunki działań i priorytety*, które przedstawiamy poniżej, a które będą stanowić podstawowy plan animacji i działania dla nowych władz Zakonu.

Podstawowe linie działania wyznaczone przez Kapitułę Generalną, mające na celu stawienie czoła wyzwaniom, z którymi Zakon obecnie musi się zmierzyć i które mogą pojawić się w najbliższym sześcioleciu, są następujące:

Zgodnie z treścią Statutów Generalnych Zakonu obecny i przyszły kształt naszego Instytutu jest zgodny z wizją Zakonu jako Rodziny. Powinna być ona rozumiana jako proces, którego struktura i treść będą stopniowo rozwijane.

Priorytetowym działaniem jest dołożenie wszelkich starań, aby poprzez poświęcanie się służbie ubogim, chorym i potrzebującym, zgodnie z duchem, wartościami i filozofią, jaką nam przekazał św. Jan Boży, charyzmat i misja Zakonu pozostały ciągle żywe i aktualne. W szczególności powinniśmy być wyczuleni na pojawiający się problem ubóstwa spowodowanego kryzysem światowym, brak równości i niesprawiedliwość, które przyjmują konkretne oblicza – są to oblicza najsłabszych osób w naszym społeczeństwie.

Powinniśmy kontynuować proces odnowy Zakonu, obejmujący zarówno życie zakonne, jak i jego misję. Do odnowy tej ciągle nawołuje nas Kościół, jej potrzeba była także szczególnie mocno podkreślana w czasie ostatniego sześciolecia.

Należy animować i rozwijać życie duchowe i wspólnotowe braci, jak również ich formację początkową i permanentną, aby dzięki temu umacniać i propagować misję, jaką Kościół i Zakon nam obecnie powierzają. Kapituła chciałaby w szczególności promować powołania do życia konsekrowanego w służbie szpitalniczej i zapewnić na ten cel odpowiednie zasoby ludzkie i duchowe. Uważa również za niezbędne wspieranie powołania naszych współpracowników do szpitalnictwa.

Należy doceniać i wspierać obecność i zaangażowanie współpracowników, w szczególności w misję Zakonu, jako współodpowiedzialnych za tę misję. Uważamy, że niezwykle ważne jest promowanie przekazywania wartości współpracownikom i ich formacja, a także dalsze rozwijanie form i modeli współodpowiedzialności i uczestnictwa w charyzmacie, misji i duchowości Zakonu.

Podstawowym i koniecznym warunkiem, aby móc stawić czoła przyszłym wyzwaniom, jest dalsze szukanie nowych rozwiązań w zakresie struktury Zakonu, aby zapewnić ciągłość jego obecności i możliwość realizowania misji.

II. RODZINA SZPITALNA ŚW. JANA BOŻEGO

Zakon Szpitalny św. Jana Bożego, uznany kanonicznie przez Kościół, jako zakon braterski, rozwijał się w ciągu swej historii dzięki współpracy i zaangażowaniu wielu ludzi. To pozwoliło nam zacząć postrzegać Zakon, jako Rodzinę Szpitalną św. Jana Bożego. Dlatego też, zgodnie z art. 20 Statutów Generalnych¹, współdzielimy nasz charyzmat, misję i duchowość ze współpracownikami.

W różnych miejscach, gdzie Zakon jest obecny, w zgodzie z daną sytuacją i kontekstem kulturowym, istnieją różne formy bycia członkiem Rodziny św. Jana Bożego.

Jako bracia, propagujemy uniwersalną wizję Rodziny św. Jana Bożego, do której należą wszystkie osoby związane z Zakonem i które identyfikują się z wartościami i filozofią naszego Zakonu. Istnieje wiele różnych stopni zaangażowania, jak mówi o tym art. 22 Statutów Generalnych².

Nasza Rodzina - bracia i współpracownicy - zdefiniowana w art. 21 Statutów Generalnych³, pragnie szczególnie mieć na uwadze tych, którzy są sercem naszej misji, czyli osoby, którym służymy i ich rodziny.

---

¹ Statuty Generalne Zakonu Szpitalnego św. Jana Bożego (SG). Rzym 2009. Nr 20: "Szpitalnictwo na wzór św. Jan Bożego wykracza poza krąg braci, którzy złożyli profesję w Zakonie. Propagujemy wizję Zakonu jako „rodziny szpitalnej św. Jana Bożego” i przyjmujemy jako dar Ducha naszych czasów możliwość dzielenia naszego charyzmatu, duchowości i misji ze współpracownikami, uznając ich przymioty i talenty”.

² SG art. 22: "Współpracownicy mogą być związani z charyzmatem, duchowością i misją Zakonu w jednym lub kilku następujących wymiarach:

- poprzez dobrze wykonywaną własną pracę zawodową;
- poprzez włączenie się w misję Zakonu, kierując się swymi wartościami ludzkimi lub przekonaniem religijnymi;
- poprzez zaangażowanie motywowane wiarą katolicką”.

³ SG art. 21: "Zakon już od swego początku mógł liczyć na wsparcie współpracowników, którzy uczestnicząc w projektach i dziełach apostołskich, realizują jego misję i cele.

Zakon wspiera tworzenie (posiadających własne statuty) ruchów i organizacji współpracowników, którzy w ten sposób współdzielą charyzmat, duchowość i misję Zakonu.

Bycie członkiem Rodziny Szpitalnej św. Jana Bożego jest możliwe poprzez formalną lub nieformalną afiliację, w zależności od tradycji i kultury miejsca, gdzie Zakon jest obecny.

Zarząd Generalny będzie zachęcać prowincje, aby wspierały tworzenie i rozwój Rodziny św. Jana Bożego, jako wyraz zaangażowania w misję szpitalnictwa na rzecz chorych i potrzebujących.

III. MISJA

Główną misją Rodziny św. Jana Bożego jest zapewnianie najwyższej jakości opieki chorym i potrzebującym, poprzez charyzmat szpitalnictwa, ewangelizację oraz dialog międzykulturowy i międzyreligijny.

Aby realizować tę misję, Zakon określił wartości, które go identyfikują i które chce promować: szpitalnictwo, jakość, szacunek, odpowiedzialność i duchowość.

W kontekście różnorodności i globalizacji współczesnego świata, Zakon promuje przekazywanie tych wartości poprzez braci i współpracowników, w taki sposób, aby stały się one podstawą stylu życia i modelu opieki.

Aby realizować tę misję, Kapituła podkreśliła potrzebę dalszego wspierania i rozwoju:

- zarządzania w duchu charyzmatu
- szkół szpitalnictwa
- współpracy *ad intra* i *ad extra* (Networking)

oraz konieczność umacniania tożsamości i rozwoju misji mając na uwadze następujące priorytety:

1. We wszystkich dziełach apostolskich powinna być zapewniona opieka duchowa i religijna sprawowana przez odpowiednio wykwalifikowany personel. Powinien być opracowany plan duszpasterski zgodny ze

---

W rozumieniu niniejszych Statutów generalnych współpracownikami Zakonu są:

- a) pracownicy - osoby, które zgodnie ze swymi kompetencjami pełnią posługę wobec bliźniego w dziełach Zakonu, zatrudnione na podstawie umowy o pracę;
- b) wolontariusze - osoby, które wspaniałomyślnie i bezinteresownie poświęcają się, przeznaczając część swojego czasu służbie w Zakonie lub w jego dziełach;
- c) dobroczyńcy - osoby wspierające Zakon finansowo, materialnie lub duchowo;
- d) inne osoby, na różny sposób związane z Zakonem, zgodnie z niniejszymi Statutami”.

wskazówkami i kryteriami zawartymi w dokumencie “Duszpasterstwo w stylu św. Jana Bożego”⁴.

2. Należy wspierać i rozwijać Generalne i Prowincjalne Komisje Etyki i Bioetyki w celu zapewnienia odpowiedniej formacji i zagwarantowania podejmowania właściwych decyzji w tym zakresie w całym Zakonie.
3. Należy wspierać i rozwijać kształcenie i badania naukowe zgodnie z kryteriami zawartymi w naszej Karcie Tożsamości, jak również pracę w sieci i współpracę pomiędzy różnymi prowincjami, regionami i dziełami apostołskimi.
4. Ponieważ, od samego początku, Zakon utożsamia się z preferencyjną opcją na rzecz ubogich, niezwykle ważne jest opracowanie nowych form szpitalnictwa, aby odpowiedzieć na różne potrzeby aktualnego kryzysu gospodarczego i finansowego, który generuje nowe ubóstwa.
5. Należy dbać o obecność wolontariuszy i darczyńców w naszych dziełach apostołskich. Należy utworzyć we wszystkich prowincjach, gdzie jest to możliwe, zespół odpowiedzialny za promocję i koordynację wolontariuszy.

III.I Zarządzanie w duchu charyzmatu

Zakon opiera na charyzmacie i misji szpitalnictwa św. Jana Bożego, swój model zarządzania dziełami i ośrodkami.

Jest to model zarządzania zakładający oprócz dobrego i efektywnego administrowania, także poszanowanie zasad i wartości naszego Zakonu i jego misji.

Statuty Generalne i Karta Tożsamości Zakonu definiują powierzoną nam misję i kryteria niezbędne, by ją realizować w należyty sposób.

Poszanowanie tych wartości, które mogą wydawać się nieco abstrakcyjne, musi być konkretne i zgodne z zasadami ciągłego doskonalenia a wyniki powinny być weryfikowane poprzez przeprowadzanie ocen i audytów.

W ten sposób, należy zapewnić zrównoważony rozwój w dziełach zgodnie z duchem św. Jana Bożego.

6. Dokument dotyczący zarządzania w duchu charyzmatu w Zakonie⁵, winien być wdrożony w poszczególnych dziełach/placówkach

---

⁴ “Duszpasterstwo w stylu św. Jana Bożego”. Kuria Generalna. Rzym 2012

opiekuńczych, w zależności do konkretnej sytuacji oraz kultury. W tym celu, może być przydatna komputerowa wersja programu do oceny zarządzania w duchu charyzmatu.

7. Bracia i współpracownicy winni być wspierani i formowani w zakresie zarządzania w duchu charyzmatu, w oparciu o to, co zostało przedstawione w głównych dokumentach Zakonu⁶.
8. Należy zwracać szczególną uwagę na głos naszych podopiecznych, aby chronić ich prawa i doskonalić jakość naszej opieki.

Misja Zakonu może być realizowana na rzecz chorych, niepełnosprawnych i potrzebujących w sposób zrównoważony, jeżeli istnieje solidna podstawa ekonomiczna.

9. W celu intensyfikacji działalności ewangelizacyjnej i zapewnieniu rozwoju zarządzania w duchu charyzmatu, prowincje i dzieła muszą opracować plan strategiczny, który będzie zawierał kierunki działania i plan finansowy.
10. Przed otwarciem nowego dzieła, konieczne jest przeprowadzenie studium wykonalności: należy ocenić zasoby finansowe i ludzkie. Każde dzieło opracuje i przeanalizuje krótko- i długoterminowy plan finansowy, w celu oceny szans powodzenia.
11. W niektórych dziełach, które Zakon prowadzi na uboższych obszarach lub w krajach rozwijających się, może być trudno osiągnąć niezależność finansową. W takiej sytuacji należy jednak dokładnie rozważyć wartość świadectwa charyzmatycznego tych dzieł.
12. Kapituła, zgodnie z tradycją Zakonu, przypomina o wartości jałmużny. Dlatego zachęca się prowincje do pozyskiwania funduszy za pomocą aktualnych form zbierania jałmużny i apeluje do tych, którzy zarządzają zgromadzonymi funduszami o przejrzystość i odpowiedzialność w swoim działaniu.

---

⁵ "Zarządzanie w duchu charyzmatu w Zakonie Szpitalnym św. Jana Bożego. Zestaw kryteriów służących do oceny i poprawy jakości naszej misji apostolskiej". Kuria Generalna. Rzym 2012

⁶ "Karta Tożsamości Zakonu". Kuria Generalna. Rzym 1999

"Zarządzanie w duchu charyzmatu w Zakonie Szpitalnym św. Jana Bożego. Zestaw kryteriów służących do oceny i poprawy jakości naszej misji apostolskiej". Kuria Generalna. Rzym 2012

"Duszpasterstwo w stylu św. Jana Bożego". Kuria Generalna. Rzym 2012

"Formacja współpracowników. Podręcznik formacji w zakresie filozofii i wartości Zakonu". Kuria Generalna. Rzym 2012.

Forkan, D. List okólny "Zmieniające się oblicze Zakonu". Rzym 2009

Leone, S. "Etyka św. Jana Bożego". Kuria Generalna. Rzym 2012

III.II Szkoła szpitalnictwa

Formacja w zakresie szpitalnictwa, powinna wprowadzać nas w dynamikę ciągłego wzrostu i pogłębiania wiedzy oraz rozwijania postaw i zachowań, które charakteryzują nas jako szpitalników.

W tym kontekście szkoły szpitalnictwa mają na celu promowanie kultury i formacji w zakresie szpitalnictwa, wszędzie tam, gdzie Zakon jest obecny.

Taka formacja, która obejmuje zarówno pogłębianie wiedzy, jak i nabywanie umiejętności praktycznych, jest miejscem spotkania braci i współpracowników, w którym wzajemnie się ubogacamy i inspirujemy do lepszego poznania wartości i zasad⁷, które wyływają ze szpitalnictwa. Formacja ta obejmuje teoretyczne i praktyczne elementy wskazane w dokumencie Zakonu dotyczącym formacji współpracowników⁸.

13. Proponuje się prowadzić dalszą ocenę pracy realizowanej w istniejących szkołach szpitalnictwa – ocenę zarówno formacji, programów nauczania jak i ich praktycznego zastosowania w realizacji misji. Należy także wspierać tworzenie takich szkół w prowincjach i delegaturach, w których jeszcze nie istnieją.

14. Należałoby rozważyć możliwości utworzenia międzynarodowego ośrodka formacji i duchowości dla braci i współpracowników, na przykład w Granadzie, który promowałby to, co realizowane jest w szkołach szpitalnictwa.

III.III Współpraca *ad intra* i *ad extra* (Networking)

Kapituła dostrzega potencjał i możliwości, jakie oferuje wzajemna wymiana i współpraca w ramach Zakonu, obecnego na wszystkich kontynentach, dzięki czemu możemy wzajemnie pomagać sobie w rozwoju i szerzeniu charyzmatu i misji szpitalnictwa.

Kapituła podkreśliła znaczenie, wagę i konieczność dalszego rozwoju spotkań i komisji w regionach: Afryki, Ameryki, Azji i Pacyfiku oraz Europy, zachowując jedność i komuniję z całym Zakonem.

Jako zadania priorytetowe Kapituła proponuje:

15. Poprawę wymiany wiedzy i doświadczeń, zgromadzonych przez Zakon w ciągu całej swojej historii, poprzez pracę w sieci przy wykorzystaniu nowych środków komunikacji.

---

⁷ Por. SG art. 50.

⁸ "Formacja współpracowników. Podręcznik formacji w zakresie filozofii i wartości Zakonu". Kuria Generalna. Rzym 2012

16. Rozwój współpracy bliźniaczej pomiędzy dziełami, które prowadzą podobną działalność, w celu polepszenia realizacji misji, podniesienia poziomu formacji i jakości sprawowanej opieki.
17. Rozwój współpracy z administracją państwową przy wyznaczaniu celów polityki zdrowotnej.
18. Pozyskiwanie wsparcia finansowego ze strony administracji państwowej i innych instytucji, w celu realizacji projektów na rzecz osób i społeczności najbardziej potrzebujących.
19. Wspieranie i rozwój wymiany osób, braci i współpracowników, którzy przebywając regularnie lub okresowo w innych prowincjach, mogą współpracować przy realizacji projektów, jak również dzielić się wiedzą i doświadczeniem.
20. Zarząd Generalny poprzez Biuro Misji i Współpracy Międzynarodowej:
  - Będzie koordynować i wspierać solidarność wewnątrz Zakonu.
  - Określi zasady współpracy i pomocy finansowej w celu wspierania zrównoważonego rozwoju wszystkich dzieł.
  - Będzie gromadził i rozpowszechniał informacje o wszystkich inicjatywach dotyczących współpracy, podejmowanych na poziomie Zakonu.

IV. BRACIA

“Rola braci powinna być podobna do zaczynu, z którego powstaje chleb, powinni dawać żywe świadectwo radykalnego naśladowania Chrystusa, być jasnym wyrazem szczególnego daru i charyzmatu, który otrzymali, pełniona misja powinna być głównym wyznacznikiem w ich życiu⁹”.

W ramach otrzymanego daru i swojej konsekracji, bracia pełnią funkcje depozytariuszy charyzmatu i mają obowiązek go kultywować i rozwijać w czasie, przekazując ducha św. Jana Bożego tym, którzy z nimi współpracują.

Kapituła, w trakcie swoich obrad, wielokrotnie podkreśliła potrzebę większego zaangażowania się w ciągu najbliższego sześćdziesięciolecia, w odnowę życia zakonnego i duchowego braci, podkreślając znaczenie spójności między życiem modlitwy i życiem apostołskim.

---

⁹ Forkan, D. “Zmieniające się oblicze Zakonu” 3.2.2

Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na *pracę powołaniową*, jakość *formacji początkowej i permanentnej* braci oraz na styl odnowionego *życia wspólnotowego*, autentycznego i zgodnego z tym, do czego zostaliśmy powołani.

IV.I Troska o powołania

21. Utworzyć komisję ds. duszpasterstwa powołań w Kurii Generalnej i w poszczególnych regionach Zakonu oraz zachęcać do pracy w sieci angażując także współpracowników do przygotowywania i realizacji działań i inicjatyw w tym zakresie.
22. Ogłosić w Zakonie rok poświęcony duszpasterstwu powołań. W tym celu, proponujemy, aby prowincje, delegatury i wspólnoty nawiązały współpracę z innymi instytucjami Kościoła. Muszą posiadać niezbędne środki przekazu, dostosowane do współczesnego języka.
23. Podkreślać specyfikę powołania brata św. Jana Bożego, czyli szpitalnictwo na rzecz chorych i ubogich.

IV.II Formacja początkowa i permanentna

Cała nasza formacja, zarówno początkowa jak i permanentna, powinna być odpowiedzią na potrzeby naszej misji i powinna pomagać nam przeżywać naszą konsekrację zakonną zgodnie z tym, czego wymaga od nas Kościół w dzisiejszych czasach.

24. We wszystkich prowincjach należy prowadzić formację zgodnie z dokumentem dot. formacji braci¹⁰ dostosowując go do lokalnej sytuacji i kultury, jak również aktualnych warunków.
25. Należy włączać do programów formacyjnych dokumenty opublikowane ostatnio przez Zakon, szczególnie te, dotyczące *duchowości*¹¹. Opracować na poziomie Zakonu wytyczne dotyczące oceny formacji i przyswojonej wiedzy.
26. Zapewnić wysoki poziom formacji dla formatorów, zatroszczyć się o ich doszkalanie oraz organizować dla nich spotkania regionalne i/lub międzyprovincialne.

---

¹⁰ "Projekt formacji braci św. Jana Bożego". Kuria Generalna. Rzym, 2000.

¹¹ "Duchowa droga Bonifratra. Realizacja charyzmatu szpitalnego na wzór św. Jana Bożego". Kuria Generalna. Rzym 2004

27. W okresie ślubów czasowych należy pomagać braciom w utożsamianiu się coraz bardziej z charyzmatem, duchowością i misją św. Jana Bożego oraz w wytrwaniu w ich powołaniu. W tym celu należy przeznaczyć niezbędne zasoby materialne i ludzkie oraz zapewnić kierownictwo i opiekę duchową.

28. Kontynuować, na poziomie całego Zakonu, organizowanie kursów przygotowujących do ślubów wieczystych.

Kapituła potwierdziła pilną potrzebę opracowania projektów formacji permanentnej w prowincjach i regionach, zgodnie z art. 89 Statutów Generalnych¹².

29. Nadal należy wspierać proces odnowy kładąc szczególny nacisk na życie duchowe braci.

30. Organizować warsztaty i spotkania, aby bracia mogli zapoznać się z nowymi dokumentami publikowanymi przez Zakon.

IV.III Odnowa życia wspólnotowego i duchowego

Biorąc pod uwagę obecną sytuację, Kapituła przypomina, że bracia oraz wspólnoty mają fundamentalne znaczenie w realizowanej przez Zakon misji.

Z tego powodu Kapituła proponuje:

31. Troszczyć się i promować życie wspólnotowe tak, aby umożliwić odnowę życia duchowego braci, umacnianie braterstwa, rewizję życia, upomnienia braterskie i dzielenie się życiem w wierze.

32. Tworzyć alternatywne formy życia wspólnotowego, włączając współpracowników, którzy czują się powołani do głębszego przeżywania charyzmatu i misji Zakonu, zgodnie z art. 26 i 28 Statutów Generalnych¹³.

---

¹² SG art. 89: "Zgodnie z art. 61 niniejszych Statutów, prowincje powinny mieć projekt formacji stałej.

Wspólnoty powinny włączyć formację stałą w swoje projekty życia wspólnotowego.

Każdy brat w sposób aktywny i odpowiedzialny powinien przygotować własny projekt formacji stałej, zgodny z projektem wspólnotowym i prowincjalnym".

¹³ SG art. 26: "Współpracownicy, którzy czują się powołani do bardziej aktywnego uczestnictwa w charyzmacie, duchowości i misji Zakonu, mogą razem z braćmi tworzyć w prowincjach organizacje lub ruchy.

Powinny one posiadać własne statuty lub regulaminy i protokoły włączenia, które jednak będą musiały otrzymać zatwierdzenie definitorium generalnego, na wniosek prowincjała i jego rady.

Przełożony generalny i jego rada, będą koordynować różne inicjatywy organizacji lub ruchów powstałych w prowincjach".

V. MALI BRACIA DOBREGO PASTERZA

Zakon św. Jana Bożego na LXVIII Kapitule Generalnej, przyjął i zaakceptował prośbę Małych Braci Dobrego Pasterza o przyłączenie się do naszego Zakonu.

Kapituła, zachęca wszystkich członków Rodziny Szpitalnej św. Jana Bożego do tego, aby w połączeniu tych dwóch Instytutów dostrzegali możliwość wzajemnego ubogacenia.

Proces przygotowania do pełnego przyłączenia winien być przeprowadzony bardzo ostrożnie.

VI. INNE PROPOZYCJE

33. Proponuje się, aby następna Kapituła Generalna była podzielona na dwie odrębne części. W pierwszej części będą uczestniczyć współpracownicy i będzie ona poświęcony misji; w drugiej części będą uczestniczyć wyłącznie bracia, w celu omówienia kwestii dotyczących życia zakonnego braci.

34. W celu umożliwienia skuteczniejszej animacji i sprawniejszego zarządzania Zakonem, Kapituła zwraca się z prośbą do nowego Zarządu Generalnego, aby na kolejnym spotkaniu wyższych przełożonych przedstawił propozycję reorganizacji Kurii Generalnej.

SG art. 28: "Prowincje będą mogły tworzyć czasowo lub na stałe wspólnoty, w których współpracownicy razem z braćmi będą mogli dzielić niektóre aspekty życia zakonnego - szpitalnego. Prowincja, ze swoją radą, określi normy, jakimi te wspólnoty będą się kierowały".